

۲۰۴۴۵۵
۹۸-۷۲۴

فکرهنگ نام‌های ایرانی

با ذکر منشاء تاریخ و معانی اسامی اقتباس از نامنامه فردیناند یوستی

مقدم معتبر دیگر غربی و شرقی

تألیف و تدوین :

محمد عباسی

سرشناسه	عباسی، محمد، ۱۲۹۵ - ۱۳۶۷
عنوان و نام پدیدآور	فرهنگ نام‌های ایرانی (با ذکر منشأ تاریخی و معانی اساسی) (کتب‌ساز از نامنامه یوستی و منابع معتبر دیگر غربی و شرقی) تألیف محمد عباسی
مشخصات نشر	تهران: برات علم، ۱۳۹۸
مشخصات ظاهری	۲۳۱ ص. ۵/۱۴ × ۵/۲۱ سم
شابک	978-622-6631-14-3
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	نام‌های ایرانی -- واژه‌نامه‌ها
موضوع	Names, Iranian -- Dictionaries
موضوع	نام‌های اشخاص -- ایران
موضوع	Names, Personal-- Iran
رده بندی کنگره	CS۳۰۲۰
رده بندی دیویی	۹۲۹/۴۴۰۳
شماره کتابشناسی ملی	۵۶۹۰۵۵۰

فرهنگ نام‌های ایرانی

با ذکر منشأ تاریخی و معانی اساسی آ باس از نامنامه فردیناند یوستی

تألیف و تدوین: محمد عباسی

ناشر: انتشارات برات علم چاپ: دیبا

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۸ جزاژ ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۱۴-۳-۶۶۳۱-۶۲۲-۹۷۸ قیمت: ۳۰٪ ومان

مراکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین
تقاطع خیابان شهدای ژاندارمری، روبروی اداره پست، پلاک ۱۲۶

کتابسرای برات تلفن: ۰۹۱۲ ۴۸۰ ۷۱۱۴ ۶۶ ۹۷ ۵۵ ۰۱

انتشارات قلم و اندیشه تلفن: ۶۶ ۴۸ ۴۰ ۷۰

حق چاپ برای ناشر محفوظ است. کلیه حقوق و حق چاپ متن، طرح روی جلد و عنوان کتاب با نگرش به قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ برای کتابسرای برات محفوظ است و مستخلفین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

مقدمه مولف

این وجیزه نخستین طرح در تدوین فرهنگ نامهای ایرانی بارزگر و تاریخی و معنای لغوی آنها، در زبان فارسی است و تا پیش از این که در صفحات محدود کتاب، امکان داشته، نگارنده کوشش است به قدر مقدور این آرزوی دیرین علاقمندان را جامه عمل پوشاند.

تاکنون در زبان فارسی، «تذکره علمی فقه اللغة علمی رواج نداشته است، بخصوص در مورد اسامی ایرانی در فرهنگهای معروف و متداول چیز قصص مجرول و فقه اللغة عامیانه چیزی نیامده است.

فی المثل در باره وجه تسمیه «اصفهان» که مانند که چون حضرت سلیمان با وزیر خویش «آصف» از کنار دایند رود می گذشت، چشمش ناگهان بدان سرزمین سبز و خرم افتاده، بتعجب چنین گفت: «آصف هان!» و این جمله بعدها مخفف گشته و نام شهر اصفهان شده است!!

در صورتی که نام این شهر در جغرافیای معروف بطلمیوس: آسپادانا Aspadana آمده است، که از «سپادا» بمعنی سپاه آمده است (تعلیقات جلد سوم سیاحتنامه

شاردن) ، و رسم الخط و اسبابان ، کاملاً مطابق با فقه اللغة علمی است ، و معرب آن اسبهان یا اصفهان است .

همچنین و سیمرخ ، که در شاهنامه فردوسی آمده است ، فقه اللغة عامیانه برای آن داستانهای شکفت انگیزی پدید آورده است ، و البته آنرا مرکب از سی (۳۰) و مرخ (پرند) دانسته است ، (منطق الطیر عطار) ؛ در صورتیکه مطابق فقه اللغة علمی و موازین ، باشناسی و ریشه شناسی ، این لغت از « سائنا » و « سنا » یعنی شاهی (در اوستایی) ، و مروه Muruk یعنی مرغ است ، و نا نخستین پیرو آئین زردشتی است (نامنامه یوستی) .

البته در جائیکه مندرج شده ، های بیستون را آثار تیشه فرهاد عاشق پیشه بدانند (خمسة نصای) ، رواج چنین قصص و اساطیر معمولی بیمورد نخواهد بود ، ولی پیشرفت شکفت انگیز دانش زبان شناسی (فقه اللغة علمی) ، امروز دیگر بعضی ترهاتی اجازه انتشار نمی دهد ، و باید خواه ناخواه بقاء و بقای پیوسته و در این عصر ، در نتیجه کوشش همگروه دانشمندان زبان شناس ، فقه اللغة ایرانی به نهایت پیشرفت کرده است . چنانکه در هنگام نامهای جامع و کاملی برای زبانهای اوستایی و هخامنشی و پهلوی تدوین گردیده است ، و بسدی نظریات امروزه ریشه ییشتی و کلمات فارسی دری ، بویژه نامهای ایرانی تحقیق و تدوین شده است .

کتاب حاضر که چکیده زحمات محققین زبان شناس عصر حاضر است ، بر اساس مآخذ زیر تدوین گردیده است :

۱- نامنامه ایرانی از : فردیناند یوستی :

Iranisches Namenbuch von Ferdin-
and Justi : Marburg : 1895 .

۲- فرهنگ ریگ ودا از : گراسمن :

Wörterbuch Zum Rig - Veda : von
H. Grassman Wiesbaden 1964 .

۳- فرهنگ ایران باستان از : بارتولمه :

Altiranisches Woerterbuch von Chr
Bartholomae : 1904 : 1961 . (Berlin) .

۴- فرهنگ سانسکریت از : ویلیامز مونیو :

A Sanskrit - English Dictionary by
Williams - Monier : Oxford . 1906

۵- اساس فقه اللغة ایرانی از : هیات ایران -

شناسان آلمان ، انگلستان ، آمریکا ، روسیه :

Grundriss der Iranischen Philologie:
Strassburg . 1896 .

۶- اوستای زردشت از : دارمستتر :

vesta : Ja . Darmesteter : Paris ,
1900 .

در خاتمه متذکر می گردد ، که نگارنده فعلاً خلاصه

فرهنگ نامهای ایرانی خویش را بصورت حاضر منتشر می-

سازد ، و با کمال تأسف می گوید ، که در آن بعلی ، فوق العاده راه

اختصار پیموده شده ، و از ذکر اسناد و مدارک تاریخی ، و تفصیل

وجوه اشتقاق در زبانهای سانسکریت ، اوستایی ، هخامنشی
و پهلوی صرف نظر شده است ، ولی خوانندگان گرامی بااطمینان
خاطر کامل می توانند از همین خلاصه استفاده کنند ، زیرا بهیچوجه
نکته‌یی در آن بدون سند موثق و کاملاً مورد اعتماد ، نقل نشده
است . *

خران - خرداد ماه هزار و سیصد و چهل و پنج خورشیدی
م . محمد لوی عباسی

* طالبان تحقیقات عمیق علمی به کتاب «نامنامه ایرانی یوستی»
ترجمه نگارنده رجوع فرمایند.